

12. תוס' שם

שמאל אמר הלכה כרבי יוסי - קשה היאר מעני דייני ורגליו כשנתנו טג שיש במנעם קרובים והיה לנו לומר דעות הכשרים בטל והאי דומיא דדיני נפשות דשרינן אשת איש שיש בה מיתת בית דין וטעם דפרישית לעיל גבי עדות נפשות שיין נמי בטג וגם לרבי נמי קשה שפעמים יתכיון אחד מן הקרובים להידי לכן נראה לר"י דגם לר"י יוסי לא אמר דעותו בטלה אלא דוקא באותן שמעידים בפני כ"ז אבל כשביל ראיה לחודה לא

13. ריב"א מצדו שם דף מ"א

מיהו כל היכא שיש באותו מעמד כשרים ופסולים או קרובים צריך לייחד עדי הקדושים, דאי לא כיון דאיכא עד פסול ביניהם עדות כולם בטלה ואף על גב דאמרי למחוי אחינא, דכי אמרנן התם (מכות ו' א') דאמרנן להו למחוי אחיתון או לאסחודי אחיתון ואי אמר למחוי אחינן תחיקים העדות בשאר, היינו בדיני ממונות ובדיני נפשות שאין העדות מתקיימת עד שבאין לבית דין ושעת ראה לא חשיב עדות, אבל הכא מקדושת ואין לקדושים אין העדות באה לאמת הדבר בלבד אלא אפילו דדעתי דהכי קושטא דמילתא שמידשה אנה מקדושה בלא עדות ואין לקדושים קיום בלא עדות וגורת הכהוב היא, וכיון דכן שעת מעשה הוא שעת עדותו ופיון דאיכא צירוף פסולי עדות עמו, עדות כולן בטלה, דומיא דבעלמא כשיש צירוף פסולי עדות כשנאין להעיד בבית דין שנעוהו כולן בטלה, וכי אמרנן למחוי אחיתון או לאסחודי אחיתון היינו היכא דאורי למחוי בשעת מעשה, כן הורה רבינו ר"י הלכה למעשה, אבל אין זה דעת המפרשים ז"ל וראוי להחמיר.

עדי חתומה ועדי מסירה V.

14. ב"ר ציפית דף מ"ח. בריב"א לפס

ומעשה מה שמורה ר"א דגט החתום בעדים כורת אף על פי שלא נתן בעדי מסירה כמו שמוכחות כל איתן ראיות שכתבת למעלה לא משום דס"ל דעדי חתומה כרותי אלא שהמסירה כורתת מכיון שיש עדים על עיקר הדבר דהוה ליה עדי חתומה כעדי מסירה שהרי תגס יוצא מתחת ידה בעדים הללו ובידוע שהבעל מסרה לה ומצאו כאילו הן עצמן בעדים על המסירה...

15. תוס' ציפית דף ז' ה"ה דקפ"א

ועוד דרגיל ר"ת לומר דאפילו לר"מ בעי עדים בשעת נתינת הגט דאין דבר שבערה פחות משנים...

בענין עדות לקיום הדבר

1. **בבלי קדושין דף ס"ח:**
אמר רב ציפית בר שמיאל בר שמיאל בר מרתא משמיה דרב: המקוש בעד אחד - אין חוששין לקדושו, ואפילו שביה מדיים... מאי דהוה עילוי? רב כותא אמר: אין חוששין לקדושו, רב פפא אמר: חוששין לקדושו. אמר ליה רב אשי לרב כותא: מאו דתורתך דילפת דבר דבר ממנו, אי מה להלן הודאת בעל דין כפאה עדים דמי, אף כאן הודאת בעל דין כפאה עדים דמי! א"ל: הוה לא קא חיוב לאחריני, והא קא חיוב לאחריני.

2. **תנודשי רבינו חיים הלוי, נכנס והליצה דף י"א**

ואשר ראה לומר בדעת הרמב"ם, דס"ל דלא בענין מאוריות עדים כלל גבי הליצה, וכמשמעו כן פשוט הסוגיא דבבבא דפרייז בניו לבינה מי ידענא, דמשמע דההליצה באמת היא הליצה כשרה ורק דאנן לא ידענן, והטעם בזה נראה, דהא משום דבענין חרי גונו עדות בדבר שבערות, דכונת הרי ק"ל ולא איברו סתדי אלא לשקרי דמכבאר בכחכות דף ט' [ע"א] דבאמת נאסרת גם בלא עדים, ובגונו וקדושו ע"י העדים הוא שמקיימא מילתא, ומק"ל דמקוש והתגרש בלא עדים לא הוי קדושו וגירושו, והחילוק שביניהם הוא הוי, דכונת דהאסור בא מילתא על כן לא איברו סתדי אלא לשקרי, משא"כ בגונו וקדושו דהבעל הוא שעושה עצם הגירושו וקדושו והאסור ההיתר ע"כ גריכינן עדים לקיומא מילתא...

ונראה מוכרח מהו, דהלוק דין גירושו וקדושו מדין הליצה ולשמה, דבגירושו וקדושו צריך דעת בעלים על עצם הגירושו והקדושו, ומשום דעמק קדושו וגירושו נעשה ע"י הבעלים, והם האוסרים והם המתירים, ועל כן צריך דעתם, ולא מתינה מה שאחרים מלמדין אותו, כיון דהם בעצמן לא בני דעת ניהו, משא"כ בחליצה ולשמה, אין בהם דין דעת בעלים, והרי כוננה הוא דבענין על עצם מעשה ההליצה, והמפורש מגילתא בא מדין חורג...

ולפי"ן י"ל, דכיון דההליצה לא בענין כוננה בעלים רק על עצם מעשה ההליצה, אבל דעת בעלים לא בענין מהו, ומשום דהפסור בא מילתא ולא שהיבם פטירה, וא"כ הרי שיה לזנות דלא איברו סתדי אלא לשקרי, ולא לקיומי מילתא, ובאמת גם הליצה בלא עדים היא הליצה, ועל כן שפיר פסק הרמב"ם דהליצה בינו לבינה היא הליצה פסולה, כיון דדיון עדים לא מעכב בחליצה

3. **קצות החושן סימן רמ"א סעף א'**
... דעיקרא דמילתא דצריך עדים בגוף הקדושו הוא כעדי שיוודע לעלמא...

עדות מאחורי הגור I.

4. **בבלי שם דף מ"א:**
איתמר, רב אמר: שליו נעשה עד, דבי רבי שילא אמר: אין שליו נעשה עד. מ"ט דבי רבי שילא? אילמא משום דלא א"ל הוי לי עד, אלא מעשה, קודש אשה בפני שנים ולא אמר להם אתם עדי, ה"ל דלא הוה קדושו? אלא, רב אמר: שליו נעשה עד, אלומי קא מאלימנא למילתיה; דבי רבי שילא אמר: אין שליו נעשה עד, כיון דאמר מר: שלוחו של אדם כמותו, הוה ליה כגופיה.

5. **ריב"א שם י"ה איתמר**
איתמר רב אמר שליו קדושו נעשה עד כי מאי טעמא [דבי רב שילא] אי משום דלא אמר ליה הוי לי עד אלא מעשה קודש אשה בפני שנים ולא אמר להם אתם עדי הכי נמי ולא הוה קדושו. פי' והא דוא לא אפשר דבממון הוא דבענין אתם עדי כדי שילא יאמר לו משטה הייתי כן או שלא להשביע את עצמי עשיתי, אבל בקדושו דליכא לממר כל חד מתני לא בענין אתם עדי וכן הלכתא, מיהו כל היכא שיש באותו מעמד כשרים ופסולים או קרובים צריך לייחד עדי הקדושו, דאי לא כיון דאיכא עד פסול ביניהם עדות כולם בטלה...

